

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 85)
z dnia 9 października 2013 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 85)

9 października 2013 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Mariusza Błaszczaka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

- informację Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli realizacji zaleceń Rady Unii Europejskiej z 12 lipca 2011 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 r. oraz zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011-2014,
- informację Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli obniżania dochodów do opodatkowania o straty z działalności gospodarczej.

W posiedzeniu udział wzięli: **Grażyna Henclewska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki wraz ze współpracownikami, **Janusz Cichoń** sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Marian Cichosz** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Artur Brzóska** prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Katarzyna Szarkowska** dyrektor generalny w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej wraz ze współpracownikami, **Mateusz Łach** główny specjalista w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, **Janina Szumlicz** dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Dec** dyrektor Departamentu Analiz Ministerstwa Skarbu Państwa, **Dariusz Drewniak** zastępca dyrektora Departamentu Strategii Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, **Anita Rzepecka** szef oddziału emerytalnego w Departamencie Spraw Socjalnych Ministerstwa Obrony Narodowej, **Małgorzata Sekuła** radca ministra w Departamencie Kontroli, Skarg i Wniosków oraz **Artur Udowczyk** dyrektor zakładu emerytalno-rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, **Joanna Żurawińska** główny specjalista w Departamencie Doradztwa, Oświaty Rolniczej i Nauki Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dzień dobry. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Witam serdecznie państwa posłów, witam naszych gości.

Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę. Uznaję, że porządek obrad został przyjęty.

Przystępujemy o realizacji porządku obrad. Punkt pierwszy – rozpatrzenie informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli realizacji zaleceń Rady Unii Europejskiej z 12 lipca 2011 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 r. oraz zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011–2014. Proszę pana Mariana Cichosza, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie informacji.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Marian Cichosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowni państwo posłowie, szanowni goście, celem kontroli, której wyniki przedstawiliśmy państwu i dzisiaj pokrótce je zreferuję, była przede wszystkim ocena stanu realizacji zaleceń Rady Unii Europejskiej z 12 lipca 2011 roku w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 roku oraz opinia do zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011–2014.

Zaleceń tych było ogólnie 7, a dotyczyły redukcji deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych, zakładanego prognozy poniżej 3 proc. PKB, podwyższenia wieku emerytalnego pracowników służb mundurowych, powiązania kształcenia i szkolenia z rynkiem pracy, zapewnienia odpowiedniego finansowania placówek opieki nad dzieckiem, a także zobowiązują Polskę do rozwoju energetyki, transportu kolejowego, jak również do zmian procedur prawnych związanych z egzekwowaniem zobowiązań umownych, budownictwem i zagospodarowaniem przestrzennym. Jak wynika z tego zestawienia, jest to cała paleta zaleceń, bardzo różnorodnych i mimo że brzmią bardzo ogólnie, dotyczą bardzo konkretnych kwestii, istotnych dla rozwoju zarówno gospodarki, jak i pozostałych sfer życia społecznego w naszym kraju. Krótko mówiąc, realizacja tych zaleceń jest niezmiernie istotna dla obywateli.

Kontrolą objęto prace związane z realizacją tych zaleceń Rady Europy, prowadzone w latach 201–2012. Byliśmy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz w 7 ministerstwach.

Jaki wniosek rysuje się po tej kontroli? Przede wszystkim naszym zdaniem brakuje realnego centrum, które koordynowałoby realizację owych zaleceń. Mimo że można mówić, iż organem predestynowanym do wypełniania tych zaleceń i zobowiązany jest rząd, to jednak w ramach struktur rządowych albo obok nich – zależnie od przyjętego sposobu funkcjonowania – powinna być jakaś struktura czy też grupa osób odpowiedzialnych za realizację tychże działań. Tak więc, mimo że działania zmierzające do realizacji zaleceń zostały rozpoczęte, w różnych dziedzinach stopień ich zaawansowania kształtuje się różnie, o czym za chwilę, ale według nas brakuje bieżącej systemowej synchronizacji, zarówno pod względem tematyki, sposobu realizacji, jak też czasu wykonania.

Na początek, w części dotyczącej sposobu realizacji tych zaleceń, chciałem podkreślić raz jeszcze, że rząd rozpoczął realizację wszystkich zaleceń Rady Unii Europejskiej, z tym że, jak powiedziałem przed chwilą, stopień realizacji jest różny. Jest pewien niepokój Najwyższej Izby Kontroli, że stopień realizacji zaleceń może być niewystarczający w stosunku do zarysowanych potrzeb i terminów ich wdrażania.

Z obszarów, które chcemy jako pozytywne wymienić w związku z realizacją już zaawansowaną tych zaleceń, mogę wspomnieć o następujących obszarach. I tak jest to rozszerzenie programów praktyk zawodowych i specjalnych programów kształcenia oraz szkolenia zawodowego dla pracowników w starszym wieku i o niskich kwalifikacjach – tak mniej więcej brzmi to zalecenie. W tym zakresie do zakończenia kontroli zrealizowano m.in. projekty polegające na zwiększeniu liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy, ustanowiono krajowy program badań i założenia polityki naukowo-technicznej innowacyjnej państwa będący podstawą do tworzenia programów strategicznych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. W tymże Centrum Badań i Rozwoju uruchomione zostały programy adresowane do przedsiębiorców, które mają pobudzić działania w zakresie tworzenia warunków dla osób w starszym wieku i bez wymaganych kwalifikacji.

Kolejny temat, którego realizację oceniamy jako dość zaawansowaną to zwiększanie udziału kobiet w rynku pracy. To oczywiście temat bardzo ważny, ale przybiera postać takiej tezy, którą tutaj wyspecyfikowaliśmy. Temu zadaniu miało służyć wdrożenie ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 oraz resortowy program „Maluch” z 2011 roku. Są już pewne wyniki, ale zadanie jest permanentne i wymaga ciągłego monitorowania i dostosowywania do zmieniających się warunków gospodarczych i społecznych.

Trzeci temat czy obszar, który pozytywnie oceniliśmy to opracowanie wieloletniego planu inwestycji w infrastrukturę drogową. Chodzi o opracowanie wieloletniego planu inwestycji. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie wieloletniego programu inwestycji kolejowych do roku 2013 z perspektywą do 2015. Program jest rozpoczęty, ale też wymaga wieloletnich inwestycji i konsekwentnego wspierania również z budżetu państwa.

Następny obszar, który oceniony został pozytywnie w zakresie omawianym przeze mnie, czyli realizacji zaleceń Rady Europy – dotyczy zwiększenia inwestycji w sektorze energetycznym. Rząd przyjął tutaj odpowiednie projekty ustaw.

Teraz wymienię obszary, które oceniliśmy jako niepokojące, jeśli chodzi o realizację czy też jako o realizację wymagającej zwiększenia kontroli ze strony samego rządu. Przede wszystkim niskie jest zaawansowanie prac nad zasadami przyznawania emerytur

górnictwa. Co prawda w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej podjęto prace nad projektem ustawy nowelizującej zasady przyznawania tych emerytur, ale nie zyskał on wstępnej aprobaty i został zaniechany na tym etapie. Nie mamy więc konkretnych realnych skutków działania w tym obszarze.

Drugi obszar, który nas niepokoi, dotyczy reformy systemu ubezpieczenia społecznego rolników. W Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz z Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeprowadzono wstępnie prace analityczne, które nie zakończyły się jednak wypracowaniem koncepcji całej reformy tego systemu ubezpieczenia społecznego. A Unia Europejska oczekuje od nas tego.

Kolejny obszar, który został negatywnie przez nas oceniony, dotyczy hasła również bardzo ogólnie sformułowanego: perspektywy uczenia się przez całe życie – tak brzmi przetłumaczona teza tych zaleceń unijnych. I tutaj międzyresortowy zespół do spraw uczenia się przez całe życie – istnieje taki – w dziedzinie Krajowych Ram Kwalifikacji, pod przewodnictwem Ministra Edukacji Narodowej, przygotował projekt dokumentu pn. „Perspektywa uczenia się przez całe życie”. Dokument ma być włączony do Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, ale prace nad projektem strategii nie zostały ukończone. Projekt strategii podlega konsultacjom.

Dwie ostatnie dziedziny, których realizację oceniamy jako niewystarczającą dotyczą nadzoru nad centralnym planem transportu kolejowego w obszarze przewozów pasażerskich i towarowych. Mimo że istnieje ten krajowy program, to jednak według naszych ocen Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej nie sprawował właściwego nadzoru nad wdrożeniem tzw. Master Planu.

Ostatni obszar, który oceniliśmy negatywnie, dotyczy oczekiwań Unii związanych z uroszczeniem procedur odwoławczych i przyspieszenia procedur administracyjnych dotyczących budownictwa i zagospodarowania przestrzennego. W 2012 roku opracowano projekt założeń projektu ustawy – Prawo budowlane, który w sierpniu tegoż roku przekazano do uzgodnień międzyresortowych, w styczniu 2013 roku natomiast – na wniosek Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej – projekt ten został wycofany z dalszych prac.

Proszę państwa, jest to tematyka, którą tak naprawdę trudno referować, dlatego też zderzają się tutaj racje ogólnonarodowe z konkretnymi zapotrzebowaniami w określonych dziedzinach. Wynika to siłą rzeczy – jak raz jeszcze chcę podkreślić – z bardzo ogólnego charakteru tego dokumentu, czyli zaleceń Rady z 12 lipca 2011 roku. Istotnie najważniejszą sprawą – dla nas wszystkich chyba i dla społeczeństwa – jest to, żeby następowala sukcesywna poprawa obszarów przede mną wymienionych, tych zwłaszcza, które zaliczyliśmy do potencjalnie zagrożonych, ale żeby spełnić oczekiwania Unii, do czego jesteśmy zobowiązani Traktatem akcesyjnym, powinniśmy dążyć do tego, by od strony również programowego założenia czy aspektu formalnoprawnego wszystkie te dziedziny były realizowane.

Najwyższa Izba Kontroli sformułowała odpowiednie wnioski, znajdują się one w przedłożonej państwu informacji; nie będę ich powtarzał. Naszym zdaniem wypełnienie ich przez adresatów, głównie przez ministerstwa, przez ministrów, jak też przez cały rząd *in gremio* powinno doprowadzić do oceny, która spełni także oczekiwania Rady Unii Europejskiej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos?

Może skorzystam z okazji, bo jest z nami pani minister Grażyna Henclewska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, i zapytam o sprawę emerytur górniczych. Jak to wygląda? Na jakim etapie są prace związane ze zmianą? Proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Grażyna Henclewska:

Panie przewodniczący, tak jak pan prezes powiedział, przygotowanie tych rozwiązań to obszar Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dobrze. Skoro tak, to mamy dużą reprezentację rządu, są też przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Kogo my tu mamy? Może ktoś by się zgłosił z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej? Nie ma przedstawiciela?

Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Janina Szumlicz:

Ja jestem z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, ale ten temat nie należy do mojego zakresu służbowego. Nasza praca toczy się w innym obszarze..

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

W innym obszarze... No to mamy tutaj rzeczywiście dużą reprezentację, ale w sprawie emerytur górniczych, jak mniemam, nie dowiemy się dziś niczego.

W takim razie mam drugie pytanie. Jest z nami pan prezes KRUS-u, może więc pan prezes zechciałby odpowiedzieć, co ze zmianami w KRUS-ie.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Artur Brzóska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, reforma KRUS-u ma charakter wielopłaszczyznowy i złożony, ale trwa. Obecnie Ministerstwo Finansów przygotowuje założenia do systemu podatkowania przychodów z działalności rolniczej i od tych przyjętych rozwiązań zależą dalsze prace nad reformą systemu KRUS, i będą one prowadzone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne po przyjęciu tych założeń, jak i składki na ubezpieczenie społeczne rolników będzie uzależniona od osiągniętych dochodów.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

To rzeczywiście tak bardzo ogólnie pan prezes... No, ale dobrze. Proszę bardzo, czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pan poseł Janusz Śniadek, proszę.

Poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałbym wyrazić pewien niedosyt czy żal, jeśli chodzi o zawartość raportu Najwyższej Izby Kontroli. Datowany jest on na 10 kwietnia tego roku, co być może usprawiedliwia w jakimś stopniu fakt, że nie ma nim w najmniejszym stopniu odniesienia do zaleceń Rady Europy kolejnych. W miesiącach wiosennych, to już był finał, na przelomie czerwca i lipca, zostały przyjęte kolejne zalecenia Rady w sprawie Krajowego Programu Reform Polski i sądzę, że takie zestawienie nowych zaleceń z poprzednimi byłoby cenne, istotne.

Tak na gorąco w tych obszarach, które w sposób szczególny są przedmiotem mojego zainteresowania, próbowałem je skonfrontować. Nie wszędzie znalazłem odniesienia, ale z całą pewnością, jeśli chodzi o kwestię dostosowania naszych programów edukacyjnych do potrzeb rynku pracy, nie tylko nie następuje postęp, ale mamy stagnację, bo dokładnie te same obszary w kolejnych zaleceniach są wskazywane. W kwestii emerytur...

Nie będę tu wyliczał, streszczał nowych zaleceń, to, co mnie najbardziej natomiast bulwersuje... Zgłaszałem zresztą już w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny wnioski, żeby minister pracy odniósł się do tych nowych zaleceń, z czerwca tego roku, bo są tam kwestie niesłychanie żywotne czy doniosłe, dotyczące rynku pracy osób młodych. Zarzucana jest zupełna bezczynność rządu, jeśli chodzi o ograniczanie patologii na rynku pracy, umów śmieciowych, tak potocznie nazywanych u nas. Wskazuje się, że Polska znajduje się na trzecim miejscu w Unii Europejskiej pod względem odsetka wymuszonego zatrudnienia na czas określony, szczególnie wśród osób w wieku 15–24 lata. W powołaniu na raport polskiego rządu przytaczane są dane, mówiące o tym, że zgodnie ze sprawozdaniem za 2011 rok przeszło 50 proc. młodych pracowników zatrudnionych jest na umowach pozakodeksowych. To oznacza, że większości z nich, jeśli chodzi o ich przyszłość emerytalną, rzecz jawi się w absolutnie dramatycznych barwach.

W każdym razie zderzenie zaleceń z roku 2013 z 2011 w tego rodzaju raportach czy w kontroli uważałbym za wręcz konieczne i jest bardzo poważnym mankamentem tego raportu, że tego nie dokonano.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Panie prezesie, czy mógłby pan się odnieść?

Wiceprezes NIK Marian Cichosz:

Krótko odpowiem na pierwszą część pytania pana posła, dotyczącą uwzględnienia tych zaleceń, które sformułowane zostały latem tego roku. Kontrola obejmowała okres do lata 2010, 2011 i pierwsze półrocze 2012 roku, a zatem siłą rzeczy nie mogliśmy tych tematów zbadać w tej kontroli, co nie oznacza, że okres, o którym pan poseł raczył wspomnieć, nie będzie przedmiotem naszych kolejnych kontroli.

Jeszcze jedna uwaga. Już o tym wspomniałem, ale nasunęła mi się refleksja, kiedy przygotowywałem się do tego posiedzenia. Tematy są bardzo istotne, bardzo ważne dla wszystkich obywateli naszego kraju. Kiedy natomiast spojrzymy na poszczególne zalecenia z tych 7, to każde prowokuje do kolejnej dyskusji. I albo rzecz możemy sprowadzić do stwierdzenia, że jest jakiś program i sprawa jest załatwiona, albo wchodzimy w meritum, a wtedy długi czas należy poświęcić na analizę i ocenę tych zjawisk.

Na tle tej uwagi sformułuję jeszcze jedną, tę mianowicie, że ten nasz zarzut kontrolny dotyczący braku koordynacji realnej wdrażania tych zaleceń obejmuje nie tylko koordynację samych zaleceń, ale też koordynację polityk rządu w ogóle. Tak naprawdę dostrzegamy czasami w wielu kontrolach tzw. resortowość, czyli brak spójności między działaniami poszczególnych ministrów czy poszczególnych działów gospodarki narodowej, powiedziałbym szerzej. I w tej kontroli też jest to widoczne. Czyli na bazie tego, że brakuje centrum, które realnie by oceniało materialną zawartość tych zaleceń... bo da się z tych ogólnych zaleceń wyprowadzić... Naprawdę, gdybyśmy się przyjrzeni dokładnie. Konkretnie zadania dla każdego działu administracji rządowej czy służb publicznych w ogóle. Ale właśnie brakuje tego centrum, które oceniałoby stopień realizacji każdego ważnego problemu związanego z oczekiwaniami Unii Europejskiej. To nasze sformułowanie, ta nasza ocena dotyczy tego szerszego zagadnienia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie słyszę zgłoszeń. Zamykam dyskusję. Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli realizacji zaleceń Rady Unii Europejskiej z 12 lipca 2011 r.

Przechodzimy do punktu drugiego porządku obrad – rozpatrzenia informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli obniżania dochodów do opodatkowania o straty z działalności gospodarczej. Panie prezesie, poproszę o przedstawienie informacji.

Wiceprezes NIK Marian Cichosz:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, ta informacja obejmuje zagadnienia bardziej uchwytne, bardziej kwantyfikowalne, powiedziałbym. Kontrola została przeprowadzona z inicjatywy własnej NIK, a jej celem była ocena kontroli podatkowych i czynności sprawdzających prowadzonych przez urzędy skarbowe wobec podatników, którzy wykazują w swoich sprawozdaniach straty z działalności gospodarczej, a tym samym dokonują odliczeń strat z lat poprzednich, a także ocena skuteczności nadzoru sprawowanego przez Ministra Finansów i dyrektorów izb skarbowych w tym zakresie. Kontrolę przeprowadziliśmy w Ministerstwie Finansów, a także w 8 izbach skarbowych oraz 16 urzędach skarbowych. Dobór próby do kontroli był celowy i dokonaliśmy go według kryterium największej liczby podatników wykazujących straty z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i kwot wykazywanych strat.

Wykazywanie znacznych przychodów i jednocześnie niskich dochodów lub strat z tytułu działalności gospodarczej oraz odliczanie strat z lat poprzednich jest jednym z 6 obszarów wskazanych przez Ministra Finansów w tzw. Krajowym Planie Dyscypliny Podatkowej jako te, w których występuje podwyższone ryzyko popełnienia błędów przez podatników.

I teraz nasza ocena ogólna. Otóż dokonaliśmy tej oceny i wystawiliśmy ocenę pozytywną, co oznacza, że NIK nie ma zastrzeżeń do działalności Ministerstwa Finansów, jak również aparatu skarbowego. To ocena ogólna kontrolowanej działalności, ale wymaga jednocześnie istotnego uzupełnienia. Mianowicie: Minister Finansów słusznie uznał, że obszarem podwyższonego ryzyka wystąpienia nieprawidłowości jest sytuacja, w której

podatnik wykazuje wysokie przychody i jednocześnie niskie dochody do opodatkowania, a nawet straty gospodarcze, które są rozliczane w dłuższym okresie.

Skontrolowane przez nas urzędy skarbowe, zgodnie z zaleceniami zresztą Ministra Finansów, obejmowały kontrolą podmioty o najwyższym ryzyku wystąpienia nadużyć podatkowych. I to jest prawidłowe, że kontrole były w tych obszarach, gdzie analiza ryzyka wykazywała, że tam właśnie trzeba je przeprowadzić.

W okresie objętym kontrolą wzrosła wprawdzie liczba przeprowadzonych kontroli oraz kwoty stwierdzanych uszczupień podatkowych, ale urzędy skarbowe kontrolowały nadal tylko – uwaga! – od 0,5 proc. do 3 proc. podmiotów, w których dokonano odliczenia strat. Próba więc kontrolna była, niestety, niewielka i według nas wymaga to bardzo istotnych działań ze strony ministra, a wdrożenia już przez same urzędy skarbowe.

Prowadziliśmy kontrolę w tych urzędach skarbowych, które obejmują swoją działalnością podatników nie zaliczanych do dużych czy wielkich podatników, bo są również takie wyspecjalizowane urzędy skarbowe, co może sugerować, że ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w tych pozostałych urzędach skarbowych może być jeszcze wyższe. Zdaniem NIK problemem jest właśnie obejmowanie kontrolą niewielkiego odsetka podatników, u których występowało potencjalne ryzyko popełnienia nieprawidłowości, a także nadal niska jakość decyzji wymiarowych wydawanych przez organy podatkowe, decyzji wymiarowych będących konsekwencją już samych ustaleń kontrolnych.

Stwierdziliśmy w toku kontroli, że wykazywane straty i odliczenia mogą być znacząco zawyżane, powodując tym samym ubytek dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych i od osób fizycznych. Skierowaliśmy do 4 naczelników urzędów skarbowych nasze sugestie, prośby o dokonanie takich kontroli w wybranych podmiotach i sugestia ta okazała się bardzo efektywna. Mianowicie naczelnicy urzędów skarbowych po przeprowadzeniu owych kontroli poinformowali, że ujawnili zawyżenie strat przez 12 podatników o kwotę ponad 6 mln zł. Oznacza to, że nasze sugestie okazały się trafne i potwierdzają tezę wyrażoną przeze mnie przed chwilą, że liczba kontroli podatkowych w tym obszarze jest zbyt niska i wymaga istotnego zwiększenia.

Jak to jest skala zagadnienia? Powiem, że wśród kontrolowanych urzędów skarbowych w wyniku wykazywania strat w działalności podatnicy obniżyli dochody do opodatkowania w wysokości prawie 37 mld zł. Efektywnie natomiast, jeżeli chodzi o obniżenie dochodów do opodatkowania z tytułu strat wykazywanych, spowodowało to obniżenie samych podatków w roku 2010 o kwotę 1,5 mld zł, w 2011 roku już o 2,5 mld zł, a w 2012 roku o 3,2 mld zł. A więc, proszę państwa, skala jest ważna i wymaga natychmiastowych działań ze strony Ministerstwa Finansów. Minister Finansów na nasz wniosek zareagował pozytywnie. Skierował mianowicie do podległego aparatu finansowego zalecenie, żeby podlegli mu naczelnicy urzędów skarbowych rozważyli zwiększenie kontroli w omawianym obszarze, wskazując jednak, że realizacja tego zalecenia warunkowana jest możliwościami kadrowymi. Wiemy bowiem, że urzędy skarbowe i tak mają co robić w pozostałym obszarze.

Generalnie, proszę państwa, ocena jest pozytywna, wymaga natomiast zwiększenia istotnego liczba kontroli, które mają na celu weryfikację zeznań podatników. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie? Pan? Proszę bardzo.

Zastępca dyrektora Departamentu Administracji Podatkowej Ministerstwa Finansów Grzegorz Mróz:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie prezesie, szanowni państwo, rzeczywiście...

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Czy pan reprezentuje Ministerstwo Finansów?

Zastępca dyrektora departamentu MF Grzegorz Mróz:

Tak, Ministerstwo Finansów.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Proszę się przedstawić.

Zastępca dyrektora departamentu MF Grzegorz Mróz:

Grzegorz Mróz, Departament Administracji Podatkowej. Rzeczywiście, kontrola w obszarze strat wykazywanych w działalności gospodarczej jest poważnym obszarem naszego działania. Chciałbym natomiast powiedzieć, że aby właściwe ustalenia zostały zawarte w tym obszarze, wykorzystywane są nie tylko takie instrumenty jak kontrola podatkowa, dlatego że jest to najbardziej uciążliwy dla przedsiębiorcy instrument nadzoru ze strony administracji podatkowej. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej natomiast wskazuje na pewne ograniczenia, które uniemożliwiają przeprowadzanie działań w sposób bardzo uciążliwy dla przedsiębiorców. W związku z powyższym staramy się wykorzystywać również inne instrumenty: czynności sprawdzające, w wyniku których analizowane są deklaracje podatkowe i inne instrumenty bardziej miękkie oddziaływania na przedsiębiorców, tak aby świadomość właściwego ujmowania w księgach podatkowych danych była bardziej adekwatna do stanu rzeczywistego. Jednakże, zgodnie z zaleceniem Najwyższej Izby Kontroli, podejmujemy oczywiście działania, aby w tym obszarze ustalenia były jak najbardziej adekwatne do stanu rzeczywistego i żeby efektywność kontroli była zwiększona. Istotnym elementem natomiast jest tutaj również to, że nie w każdym urzędzie takie same działania powinny być podejmowane, dlatego że są urzędy, w których takie ryzyko występuje w mniejszym zakresie, a są urzędy, w których jest ono zwiększone. I tutaj również należy podzielić możliwe nasze zasoby kadrowe tak, aby właściwie zostały wykorzystane.

Dokument pt. Krajowy Plan Dyscypliny Podatkowej ulega modyfikacjom. Dzisiaj mamy tam 6 obszarów ryzyka, zadaniem Ministerstwa Finansów natomiast jest opracowanie takiego rozwiązania, aby obszary ryzyka były bardziej adekwatne do regionów, w których mogą występować, do urzędów, w których mogą występować, i do podatników, u których zauważamy takie sytuacje. I wtedy też będzie lepsza możliwość analizy spraw, analizy grupowej również, i kierowania kontroli podatkowych czy też sprawdzających we właściwe obszary. I to jest główne założenie podejmowane w Ministerstwie Finansów. Tezy wynikające z kontroli NIK jak najbardziej są analizowane i myślę, że posłużą temu, aby ten proces był jeszcze bardziej sprawny, jeszcze bardziej efektywny. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Proszę państwa, mamy taki zwyczaj w Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, że w sprawach dotyczących projektów dezyderatów najpierw omawiamy je w prezydium Komisji, potem przedstawiamy Wysokiej Komisji, w związku z czym chciałbym zapowiedzieć, że projekt dezyderatu w tej sprawie, w sprawie wykonywania zadań przez izby i urzędy skarbowe oraz przez urzędy kontroli skarbowej zostanie przedstawiony prezydium Komisji, a potem Wysokiej Komisji.

Skoro nie słyszę dalszych zgłoszeń, przechodzimy do punktu trzeciego porządku obrad – spraw bieżących. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w tym punkcie? Nikt się nie zgłasza.

Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Informuję, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Dziękuję naszym gościom, dziękuję państwu posłom. Zamykam posiedzenie Komisji.